СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 27. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 2-го лютого 1940. No. 27. Jersey City, N. J., Friday, February 2, 1940. VOL. LXVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДОМАГАННЯ ОРГАНІЗОВАНОГО РОБІТНИЦТВА

МАЯМІ. — Виконна рада Американської Федерації Праці, що говорить в імені чотирьох міліонів зорганізованих робітників, прийшла в робітничих справах до таких висновків: безробіття далі являється гострим питанням в Америці; безробітних нині є поверх девять міліонів осіб; уряд не повинен давити підприємців, а повинен дати їм передишку, в часі якої моглаб розвинутись приватна ініціятива, що є одинокою силою, яка моглаб створити варстати праці для безробітних; треба прямувати до вкорочення робучого тижня до пятьох днів, по шість годин денно, бо технічні уліпшення зменшують запотребування людської праці; створити при уряді дорадчий комітет у справі безробіття; не обмежати безробітневих запомог і державних робіт так довго, поки не буде розвязана справа безробіття.

З КОНВЕНЦІЇ ВУГЛЕКОПІВ.

КОЛОМБОС (Огайо). — На конвенції вуглекопів більшість бесідників висказувалася за те, щоб робітництво таки піддержало третю кандидатуру президента Рузвелта, бо теперішній уряд зробив багато для робітництва. Ці думки були цілковито противні від тих, які попереднього дня висказав Джан Луіс, голова К.П.О. Він твердив, що теперішній уряд для робітництва не зробив нічого і що коли Рузвелт захоче третій раз кандидувати, то соромно провалиться. Бесідники зазначували, що колиб екзекутива юнії рішила поборювати Рузвелта в його третій кандидатурі, то робітництво, зорганізоване в К.П.О., розколеться на дві частини. Під оглядом інших точок конвенція піддержувала Луіса і давала йому признання за працю.

ВЕЛИКИЙ МЕШКАЛЬНИЙ ПРОЄКТ.

НЮ ЙОРК. — Стейт затвердив будову найбільшого дотепер мешканевого проекту в Злучених Державах, а хто зна, чи не в цілому світі. Цей проект коштуватиме 20 міліонів долярів. Уже тепер власті закупили 39 акрів землі, положених недалеко бруклинських військових ярдів, щоб там розібрати старі доми, а на їх місце побудувати нові, модерні. Ті доми будуть призначені для мало заробляючих людей. Власті задумують розпочати також будову в околицях Бедфорд евеню і Стайвесант.

ОБТЯЛИ ВИДАТКИ НА АРМІЮ.

ВАШИНГТОН. — Конґресовий комітет морських справ обтяв проектовану урядом суму 1,300 міліонів долярів на розбудову военної фльоти, на половину. Обтинка наступила внаслідок одноголосного рішення комітету.

МЕКСИКО ХОЧЕ ПЛАТИТИ ЗА СКОНФІСКОВАНУ НАФТУ.

МЕКСИКО СИТІ. — Мексиканський президент Карденас заявив, що Мексико годиться на те, щоб заплатити чужим фірмам за сконфісковані копальні і рафінерії нафти. Ціну винагороди назначить мексиканський суд згідно з мексиканськими законами і мексиканський уряд не буде торгуватися, щоб ту ціну зменшити.

ТЕРТЯ ДОВКОЛА КОМІТЕТУ ДАЄСА.

ВАШИНГТОН. — Конґресмен Ґук предложив у конґресі листи конґресмена Даєса, що є головою комітету розшуків неамериканських активностей, і на основі тих листів виходило, що сам конґресмен Даєс стоїть у спілці з американськими фашистівськими організаціями, зокрема з лідером „срібних сорочок", Пелієм. Конґресмен Даєс відповів, що ці листи є пошахровані. З боку його комітету пороблено розсліди і знайдено, що представник лідера Пелія, Мейн, за обіцянку дістати державну працю підробив ті листи. Конґресмен Кокс зажадав від конґресмена Ґука відтягнення обвинувачення Даєса і видобуття змісту тих листів з конґресових реєстрів. Ґук відповів через свого секретаря, що зізнання Мейна вкупі з передачею листів були взяті під присягою, в той час, коли зізнання перед інвестиґаторами комітету Даєса були зроблені без присяги. Тому Ґук далі стоїть при своїм і далі обвинувачує Даєса.

ДОСЛІДЖУЮТЬ КОҐЛИНА, АЛЕ ОСТОРОЖНО.

ВАШИНГТОН. — Департамент справедливости заявив, що до нього наплили ріжні оскарження проти священика Коґлина, але власті не робили ніяких доходжень над ними. Проте тепер власті студіюють і діяльність Коґлина у звязку з арештом 17 членів „Християнського Фронту" за спробу довершення перевороту в Америці.

ЕЙМИН ДАЛІ ПЕРЕСЛІДУЄ БІГЕНА.

НЮ ЙОРК. — Хоч суддя Тейлор увільнив від кари поліційного офіцира Бігена, обвинуваченого за здогадне викрадення поліційних кримінальних реєстрів, спеціяльний прокуратор Еймин, що викрив той крадіж, не випускає тої справи з рук і твердить, що Біген винен і що влада далі буде робити розшуки в тій справі. Між Еймином і суддею Тейлором вивязалась гостра перепалка слів.

СВЯЩЕНИК ПРОТИ КОНТРОЛІ УРОДИН.

НЮ ЙОРК. — Священик Ґенон, ректор університету Фордгема, сказав перед зібранням студентів, що контроля уродин, яку нині загально проповідують, не є добра. Коли її впровадять, то число уродин зачне ще більше зменшуватись. Уже тепер число уродин дуже змаліло, говорив він. Ґенон додав, що справді деякі родини, без огляду на контролю уродин, будуть мати по одній дитині, хочби на те, „щоб їх песик мав з ким бавитись", але в 1961 році Америка стане вже вигибаючою нацією. До того самого зібрання промовляв також архиепископ католицької церкви, Спелман.

НЕ ХОЧУТЬ ЇХАТИ У ВОЄННУ СМУГУ

Коли грецький корабель „Плеядес" виїжджав корабельним каналом Гюстон з Гюстону, в стейті Тексас, пять моряків корабля скочили з нього в воду й поплили до берега. Три з них дісталися до берега, але відразу попали в руки поліції. Двох інших добула з води поліція. Вони заявили чотирма мовами, що воліють іти до арешту в Америці, ніж їхати у воєнну смугу. Були між ними: естонець, два египтяни, портуґалець і кольомбієць.

Покищо поліція вволила їх волю.

ДОМАГАЮТЬСЯ УДЕРЖАВЛЕННЯ ФАБРИК АМУНІЦІЇ

Всеканадійський Робітничий Конґрес, що відбувся в Отаві 27 січня, предложив домініяльному урядові меморандум, у якім домагається удержавлення фабрик муніції в Канаді. Він спротивився одначе злуці залізниць, т. є Сіпіяру і Сієнару.

ПРОГОЛОШЕНО ДЕНЬ СУСПІЛЬНОГО ЗДОРОВЛЯ

Згідно з домаганнями ріжних установ для суспільного здоровля нюйорський губернатор Лімен проголосив день 1. лютого Днем Суспільної Гиґієни, котрого ціллю є звернути увагу громадянства на потребу боротьби проти таких недуг, як сифіліс.

БОЯТЬСЯ ЛЮДЕЙ З ЧОРТІВСЬКОГО ОСТРОВА

14 вязнів добилися невеличкою лодкою з французької вязниці на Чортівськім острові до Сан Хвана, в Пуерто Ріко. Між ними були люди 5 націй. Вони просили уряд дозволити їм остатися в Пуерто Ріко, але уряд відмовив їх просьбі, не зважаючи на те, що вони запевняли, що вже відбули свої кари й хотіли вертатися до Франції на військову службу, а не могли через брак кораблів. Уряд заставив їх їхати далі. Вони сподіваються дістатись до Трінідаду; кажуть, що це їм забере місяць часу.

30 СВІТОВОЇ ВИСТАВИ НА ВІЙНУ

Ільта Елсініюс, 25-літня фінка, що служила в фінськім павільоні на Світовій Виставі в Ню Йорку, вернулась до рідного краю, як лише почалася російська інвазія, й стала працювати в фінській столиці Гельсінкі як звязкова урядниця для преси.

Фінський уряд постановив полишити павільон на виставі незміненим, а лише побільшити ресторан.

СМЕРТЬ ПРОХОЖОГО НА ВУЛИЦІ

У шпиталі Фордгем у Бронксі помер 8-літній Томас Кармаца, що три дні тому по дорозі до школи був покалічений підчас загадкового вибуху в крамниці старого заліззя.

ДУМАЄ, ЩО ЗЕМЛЯ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ

Д-р Е. Ґ. Ціс з Карнеґійської Інституції каже, що земля зміняє форму й зростає. Мовляв, вона поширяється усподі.

СТАВ БАТЬКОМ У 82. РОЦІ ЖИТТЯ

Близнята породила 36-літня жінка Джана Ґецена, 82-літнього мешканця Мавнтин Лейк, у Висконсині.

Ґецети мають іще двоє дітей. Одно має рік, а друге ходить до школи.

СМЕРТЬ ХЛОПЦЯ В ШКОЛІ

Підчас науки в „Клифсайд Парк Гай Скул" у Клифсайд Парк, Ню Джерзі, 16-літній учень Алберт Волц дістав удару серця й помер, поки до нього прибув лікар школи.

АВТОМАТИЧНА ВУДКА

Всячину люди придумують, щоб тільки якось оминути працю. От американець, Рудольф А. Шпіц, виробив і опатентував недавно таку вудку, чи то риболовку, що, наставивши її у воду, може риболов і прилягти собі спати на березі ріки або в човні. А коли риба зловиться на зазубець вудки, то вудка сама рибу викине на беріг або в човен.

СИН СВІДКОМ НА СУДІ БАТЬКА

Підчас процесу в повітовім суді в Минеолі, на Лонґ Айленді, проти поліцая Алвина Дулія, обвинуваченого за вбивство Луиса Едвардса, посадника міста Лонґ Бічу, ставав як свідок його 10-літній син Джозеф Вилйем Дулі.

Суддя спитався вперед хлопця, чи він знає, що станеться з хлопцями, що не говорять правди. На це хлопець сказав: „Як хто не скаже правди, того Бог карає". Суддя признав його за доброго свідка.

КАНАДІЙСЬКИЙ МІД ДЛЯ БРИТАНІЇ

Домініяльний департамент рільництва виявив, що в листопаді знесено в Британії деякі обмеження з імпортів з Канади, і тому тепер Британія зможе спровадити звідси і більше меду. Минулого року Британія закупила в Канаді 4 і пів міліона фунтв меду. Цей мід головно походив з Онтеріо й Манітоби. А тепер є вигляди, що Британія ще більше закупить канадійського меду як минулого року. На кожнім сотнарі канадійського меду ціна в Британії піднеслася на 3 доляри й 75 центів.

ВИГЛЯДИ ЖИТТЯ ДЛЯ ЛЮДИНИ, ЩО ЇСТЬ СКЛО

На зборах західньої секції Американської Колеґії Операторів у Лос Анджелесі, в Каліфорнії, порушили питання, які вигляди життя мають люди, що „їдять" скло або поломані бритви.

Один лікар казав, що він переконався при помочі електричної лямпки, спущеної в шлунок людини, що „ковтає мечі", що таку штуку можна зробити, зовсім не ранячи шлунка; з того він робив висновок, що таке саме можливе й з тими людьми, що пописуються їдженням потовченого скла й поломаних бритовок до голення.

На це відповів йому інший лікар, що він власне недавно оперував такого актора, що кусав склянки й ковтав скла. Він закінчив свою промову: „Я оперував його запізно, щоб урятувати йому життя".

ІТАЛІЯ БУДУЄ НОВІ ДОМИ В АДІС АБАБА, СТОЛИЦІ ЕТІОПІЇ.

ЩЕ ОДНА ЗГАДКА ЗА УКРАЇНЦІВ У ФІНЛЯНДІЇ

ГЕЛЬСІНКІ. — Американський воєнний кореспондент Волтер Кер подає, що Совети спровадили до Фінляндії нові військові частини з далекого Сибіру. Ті сибірські курені, каже кореспондент, уже добре одягнені в порівнянні з тими військами, що тут досі боролись, і краще пристособлені до війни серед тяжкої зими. Досі видержували тут боротьбу майже самі вояки з України, з полудня, що не були ні відповідно зодягнені, ні не привиклі до війни в таких кліматичних відносинах, які панують у зимі в Фінляндії. Сибірські частини, що надійшли, становлять величезний контраст як з боку вигляду так і узброєння, коли їх рівняти з іншими советськими військами. З огляду на те. що вони прибули з холодного Сибіру і вишколені для зимової кампанії, можна надіятися, що зможуть ставити фінам сильніший опір. Принаймні так думають самі фіни.

ЩЕ ПРО СТРІЛЯНИНУ У ЛЬВОВІ.

ПАРИЖ. — Доходять потвердження поголосок, що в дні 21. січня б. р. советська поліція у Львові стріляла до українців, котрі спішили до катедри на святочну відправу з нагоди Свята Злуки Українських Земель, проголошеної в Києві 22. січня 1919 р. Внаслідок цеї стрілянини є кілька осіб убитих і багато ранених.

НІМЕЦЬКЕ ВІЙСЬКО В ГАЛИЧИНІ.

ЛОНДОН. — Англійські ґазети далі пишуть про те, що в Галичині перебуває більша скількість німецького війська. Між іншим подають як „певне", що в львівській касарні уланів стоїть цілий німецький полк.

„КРАКІВСЬКІ ВІСТІ".

РИМ. — У Кракові зібралося тепер велике число українських утікачів зпід советської займанщини. Є там найбільше культурних і політичних діячів із Західньої України, головно зо Львова. Між тими, що прибули зо Львова щойно в останньому часі, є Мілена Рудницька, голова Союзу Українок. Невідомо, як вона видісталася зпід Советів. У Кракові перебуває її брат Іван Кедрин, що був редактором „Діла". Є там також і редактор Дмитро Паліїв, що вивіз із собою і українську друкарню. Заходами тих утікачів почав виходити український часопис, що зветься „Краківські Вісті" і є оголошуваний як „народній часопис Ґенерального Ґубернаторства". Часопис виходить двічі на тиждень.

ЩО Є У ЛЬВОВІ?

РИМ. — Ні з радія, ні з советської преси, що сюди надходить, не можна виробити собі образу того, що діється в Західній Україні, а зокрема у Львові. Ті, що сюди прибувають, стверджують згідно, що всюди слідне щораз більше розчарування большевицькою владою, і то головно тому, що вона прибирає щораз більше наскрізь московський вид. У Львові всі видніші місця вже позабирали корінні москалі. Те саме є і на провінції. Вистарчить поглянути на списки тих осіб, що їх тепер поставив ЦК КП(б)У на чолі окружних управ, щоби переконатися, скільки є вже в Галичині урядового наплививого, цілком чужого елементу. „Вільна Україна", що виходить у Львові, позбавлена справжнього національно-українського виду. Служить Москві й Сталінові і є відбиткою того, що пишуть „Правда" чи Ізвестія", видавані в Москві. Ріжниця та, що тут часопис завалений чолобитнями, ніби надсиланими з галицьких сіл. Великий міський театр грає по польськи й українськи, бо містить ніби два театри: український і польський. З українських штук грають такі, як „Хмару" Суходольського... А на інші, кращі штуки, кажуть пождати... Будуть ними вже советські песи.

ЧИ ТАК ВІДДЯЧУЮТЬСЯ ЗА ГОСТИННІСТЬ?

ВИЛЬНО. — Як відомо, Литва приняла на свою невеличку територію тисячі польських збігців, військових і цивільних, і дала їм опіку. Сам поляки стверджували, що Литва повелася з польськими утікачами по джентельменськи. Тепер доносять, що литовська влада перевела масові арешти серед польських священиків, студентів та офіцирів, бо вони готовились до державного перевороту в користь відродження Польщі і взивали до того людність та нехтували зарядженнями литовської влади.

ҐЕНЕРАЛ-ҐУБЕРНАТОРСТВО И НІЩО БІЛЬШЕ.

РИМ. — Останню промову канцлера Ґітлера толкують щодо Польщі в такий спосіб, що Німеччина не думає віддродити якунебудь Польщу, а тільки згодиться на „польське ґенерал-ґубернаторство". Решта земель давньої Польщі, що є тепер під німецькою окупацією, а не обняті ґенерал-ґубернаторством, будуть попросту злучені з Райхом. Очевидно, що тоді, коли щось не зміниться і коли, що найважніше, Німеччина вийде з цеї війни цілковитою переможницею. Та про ці справи кружляють іще навіть такі верзії, що Ґітлер має себе незадовго проголосити „королем", і то як Німеччини й Австрії, так і Польщі...

СИЛУЮТЬ ВОЮВАТИ І БОМБАРДУВАТИ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Советські полонені кажуть, що в Советах як нарід так і армія не хочуть воювати з Фінляндією. Полонені летуни виразно зазначують, що їх змушувано до бомбардування фінських міст. Кажуть, що були випадки, де політичні комісарі казали розстрілювати вояків перед сотнями чи курінями за те, що відмовлялись воювати з фінами.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МОВА ЗАЯВ І МОВА ФАКТІВ

Зо Львова через Чернівці й Рим приходить в Америку вістка, що там прийшло до поважних сутичок між українцями й російською поліцією. Зо скупого донесення можна вносити, що подія скоїлася в річницю проголошення самостійности української держави, правдоподібно в річницю проголошення злуки українських земель. Українці хотіли заманіфестувати 21. річницю цеї великої дати в історії України великим богослуженням у львівській катедрі. Російському урядові видно ця демонстрація не подобалася з двох причин: раз, як демонстрація національна, друге, як демонстрація релігійна. Він видно хотів до демонстрації не допустити й потребував розігнати демонстрантів поліцією. Можна догадатися, що зібрані не хотіли розходитися. Дійшло до заворушення, підчас котрого російська поліція віддала до маси вистріли, вбиваючи кілька осіб. Потім доконано багато арештів.

Подія відзеркалює настрої, що панують у Західній Україні по окупації її російським урядом. Про ті настрої говорили досі перед світом так звані делеґати до московського большевицького парляменту. Представляли вони окупацію як добродійство, як рятунок, як національне спасіння. Величали Сталіна месією, пророком, спасителем. Так, говорили поза границями симпатики большевицького уряду, думає український нарід Галичини про окупацію.

Тимчасом львівська подія показує щось інше, а саме, що заяви делеґатів до Москви далеко не представляють думок і настроїв усього українського народу в Галичині. Вони показують, що українці Галичини навіть під російською окупацією не думають зовсім забути своєї боротьби за самостійну українську державу.

Російська окупаційна влада хопилася дуже невідповідного засобу душити цей рух силою, стрілянням до натовпу, арештами й судами. Що українці хотіли заманіфестувати свої бажання й настрої релігійною демонстрацією, це не зміняє річи: це була одинока форма демонстрації, яка їм іще лишилася під польською окупацією. До тої форми вони за кілька років привикли й релігійна форма не зміняла основної національної сути демонстрації.

Факт, що російська окупаційна влада виступила проти церковної форми, поможе лише розкрити справжню вартість цього визволення, яким так хваляться прихильники російського уряду. Коли російська поліція розганяла демонстраційний похід у національне свято, то з цього зовсім мимоходом вийде порівняння поведінки російської влади з польською владою, котрої память певно ще зовсім не затерлася. Що це порівняння певно не випаде на користь російської влади, можна бути певним. Навіть якби польська влада й розбивала подібні демонстрації, то всеж таки польська влада не представляла себе спасителями українського народу.

РОЗВЯЗАННЯ ПАРЛЯМЕНТУ І НОВІ ВИБОРИ В КАНАДІ

„ГІТЛЕРІВСЬКІ МЕТОДИ", ЧИ „ДИКТАТУРА"? ЦЕ ВІДКЛИК ДО НАРОДУ, КАЖЕ ПРЕМІЄР. НАРІД МАЄ НАПЕРЕД ЗНАТИ, ХТО БУДЕ В УРЯДІ. ЩО ТО Є „НАЙЛІПШІ УМИ"? ВИЯВЛЯТИ ЇХ ПЕРЕД ВИБОРАМИ. УКРАЇНЦІ В ДОМІНІЯЛНІЯЛЬНІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

(Від канадійського кореспондента).

На 25. січня скликано останню сесію XVIII. канадійського парляменту. У престольній бесіді, яку відчитав ґенерал-ґубернатор лорд Твідсмюр, замісць предложення програми нового законодавства заповіджено відбуття загальних виборів. Чотири години по відчитанні цеї престольної промови наступило розвязання парляменту, а за несповна півтора дня проголошено нові вибори послів на день 26. березня.

Нагле розвязання парляменту й розписання нових виборів було справдішньою несподіванкою для всіх послів. Лідер консервативної опозиції, д-р Меніон, висказав з тої причини своє негодування, назвав поступування премієра Кінґа „несовісною політикою, „ганьбою", „висказом погорди для парляменту" та „політичним триком". Він закинув примієрові Кінґові наслідування „гітлерівських метод". Вудсворт, лідер сісіефників, заявив, що Кінґ поступає як диктатор. У сенаті лідер консервативних сенаторів, Мієн, назвав поступування Кінґа зневагою для парляменту, якого членів скликано без предложення їм жадного законодавства до ухвали.

А щож на те сам премієр Кінґ?

Він заявив, що приневолений заапелювати до народу, бо його діяльність упродовж 4 місяців війни неприхильно скритикувала онтерійська леґіслятура. Спілка Гепборн-Дру, цебто примієр і лідер опозиції в онтерійській леґіслятурі, вимогли ухвалення йому догани за те, що дуже мало вчинив для успішного ведення війни. Мимоходом кажучи, за цю резолюцію голосувала меншість леґіслятури, бо лиш 44 голоси на всіх 90, бо решта або здержалась від голосування, а частина голосувала проти неї. Крім того премієр Гепборн загрозив, що коли резолюція перепаде, то він зрезиґнує з премієрства. Ухвалу цеї резолюції в онтерійській леґіслятурі зве консервативний часопис в Отаві „Ди Отава Джорнал", „новою бурею Гепборна в чайнику". Як д-р Меніон так і Вудсворт закинули премієрові Кінґові, що він не повинен звертатися з апелем до народу, поки не здав парляментові повного звіту з ведення війни. Вони скритикували премієра за те, що він нібито затаює подробиці, які нарід повинен знати, поки його закличеться за суддю.

Що каже Кінґ про своє поступовання?

По кавкусі ліберальної партії, який зготовив премієрові Кінґові ентузіястичне принят-тя і висказав повне довіря в його провідництво, мав премієр розмову з представниками преси. У тій розмові сказав, що виступить перед виборцями з кабінетом міністрів вповні зорґанізованим, так, щоб нарід міг знати докладно, хто буде в уряді, якщо виборці виберуть і надальше ліберальний уряд.

Дальше заявив, що на випадок виборчої перемоги думає задержати ту саму адміністрацію. Можливо, що наступлять деякі зміни по кількох тижнях, одначе нарід буде знати наперед, на кого будуть просити його голосувати.

Опісля говорив премієр про свого політичного противника, провідника опозиції д-ра Меніона, який заявив, що, на випадок вибору, створить коаліційний (нешонел) уряд, до якого покличе **„найліпші уми в краю"**, щоб йому помагали в адміністрації. „Спитайте", сказав премієр „кого він має на гадці під тими найліпшими умами". **„Просіть його, щоб він заявив у часі виборчої кампанії, хто буде в його уряді, а не чекайте на це аж по голосуванні".**

Албертійський премієр Ейбергарт, що є провідником суспільно-кредитовців, заявив, що нагле розвязання парляменту й апель до народу є „стратеґічним радше, як демократичним поступком". А дальше сказав він, що розписання виборів два або три місяці не пошкодило би, якщоб усе було в порядку і якщоб теперішній федеральний уряд виконував свої обовязки з таким успіхом, як це хваляться члени того уряду.

Як стояли канадійські партії в часі розвязання парляменту?

У домініяльнім парляменті було в часі його розвязання: 176 лібералів, 39 консерватистів, 15 суспільно - кредитовців, 7 сісіефників, 2 незалежні і по одному фермерсько - робітничому і злученої реформи, а 4 мандати були опорожнені.

Українці і домініяльні вибори.

При теперішнім поділі виборчих округ до домініяльного парляменту українці могли би лиш найскоріше вибрати свого посла в Алберті, в окрузі Веґревил, що лежить на схід від Едмонтону. З тої округи українці вже й мали свого посла 9 років, від 1926 до 1935 р. Був ним п. Михайло Лучкович, що дуже вдало й корисно заступав українців в отавськім парляменті. На жаль, по 1935 році обставини змінились. Веґревилщина занечистилась большевицькою киринею й кандидат комуністів дістав коло 2,000 голосів. Крім цього сусуспільно-кредитовці замісць наміченого виборцями п. Лесюка, поставили Гейгорста, що здобув собі симпатії виборців обіцянкою 25-долярових дивіденд місячно, які мав діставати кожний дорослий албертієць. Цю справу мав Гейгорст поперти в Отаві. Наші люди забажали конче одні дивіденд, а другі комуністичного раю й наш кандидат, п. М. Лучкович, перепав не дуже великою скількістю голосів. Тепер у тій самій окрузі стараються про посольський мандат аж кілька українців. П. Лучковича назначили кандидатом на посла ще в літі сісіефники, одначе він хорує на нирки й хто знає, чи буде в силі вести виборчу кампанію. Суспільно - кредитовці ще не рішили, котрого з українців назначити своїм кандидатом: П. Лесюка чи А. Глинку. Також і большевики ставлять свого кандидата в особі В. Галіни, що має бути робітничим кандидатом. Говорять теж, що й лібералн мають поставити в тій окрузі кандидатом українця, д-ра Якиміщака. З наведеного видко, що згадана округа, щодо числа населення є переважно українська, але чи вибере своїм репрезентантом українця, важко вгадати.

У деяких саскачеванських федеральних виборчих округах пробували українці попередніми роками ставити своїх незалежних кандидатів на послів, одначе вони завжди перепадали. Там міг би вийти послом лиш українець, поставлений ліберальною або сісіефською партією.

Щодо Манітоби, то там лиш у Вінніпеґу, де живе коло 25,000 українців, міг би вийти український посольський кандидат. Перед роком писали часописи, що о. д-р Кушнір, єпископський канцлер і парох, хоче кандидувати в північнім Вінніпеґу, переважно з чужинецьким населенням. Покищо не знати, чи він дальше стоїть при своїм намірі кандидування. О. д-р Кушнір мав би бути кандидатом консервативної партії.

ЖІНКА Й ДИКТАТУРИ

На повищу тему писала в „Жінці" Харитя Кононенко між іншим таке:

„Советські диктатори хотіли-б виховати і витворити новий тип жінки — жінки без релігії, без любови до родини, без любови до дітей, але цілковито відданої ідеї комунізму та ідеї соціяльної революції. Советська Єва, по думці її сотворителів, має бути знаряддям клясової боротьби. Її впряжено у виконання всіх плянів ріжних пятирічок і призначено її швидше для внутрішньо-суспільних боїв і мілітарних советських озброєнь, ніж для родинного життя і материнства.

„Ці теорії, і на підставі них роблені експерименти, затуманювали голови кремлівським правителям, але зрештою в останніх роках закінчились вони еретичним відступом від непомильних доґм. Советська преса сьогодні замісць закликів до нищення родини займається оспівуванням родини, материнства, материнського виховування дітей і родинного життя. Большевицькі експерименти переконали навіть самих експерементаторів, що не можна відобрати жінці її природніх прав матери і виховниці нових поколінь. Спроби створити на взірець совхозів советські дитячі фарми, якими по суті є советські дитячі захоронки, а жінку обернути в машину продукції потрібного для держави людського матеріялу, закінчились повною невдачею.

„Фашистівська Італія і гітлерівська Німеччина навпаки, витворили ідеольоґію культу родини, яку в протилежність до советсько-комуністичних поглядів признають за один із головних складників життя народу. Але суспільну ролю жінки в цих державах зводять до ролі доброї господині і доброї матери. Німецьким сучасним ідеольоґам навіть не довелось над цим довго думати. Вони тільки відновили стару формулу, створену задовго до них кайзером Вільгельмом II., який проголосив, що жінка повинна знати лише три „к": kirche, kinder und küche (церкву, дітей і кухню). У зміст цих трьох слів вкладав колишній кайзер суспільну ролю жінки. Таке саме місце, лише з деякими змінами і доповненнями, відводить у суспільному житті жінці і сучасна націонал-соціялістична Німеччина. Таксамо італійські фашисти вбачають значіння жінки і її суспільну ролю, як доброї куховарки і здорової та плідної матери, вимагаючи ще й чистої раси.

„Большевикам треба було за всяку ціну розбити родину, що зберігала старі традиції, мораль, релігію та соціяльно-політичні переконання. Розбиття старого укладу родини було спрямоване на головну мету — виелімінувати молоде покоління зпід впливу батьків і матерей, що незалежно від соціяльно-політичних переворотів усе ще жили старими поняттями. Особливо серед непокірних народів, а найбільше в Україні, старались большевики розбити родину, бо тут родинні традиції були зовсім відмінні від московських. Большевикам же треба було життя всіх народів, що були під їх пануванням, зрівняти, а для цього треба було знищити всі ріжниці у формах родинного життя, яке залишилось єдиною фортецею, куди не міг так легко дістатися дух „комуністичної революції". Крім цих завдань советські керманичі хотіли відірвані від родини і позбавлені родинних обовязків молоді жіночі сили використати для доповнення робочих кадр, яких для реалізації советських пятирічок завше державі бракувало. Укладаючи пляни ріжного свого „будування", советські провідники добре враховували вагу, яку може мати для здійснення тих „грандіозних" їх плянів, що ними вони хвалились перед усім світом, велика кількість майже дарових робочих рук. Жіночі сили тут були просто необхідні. Гасло — відкрити дорогу жінці, яким так вихвалювались большевики, зовсім не випливало з ідеалістичних міркувань, а просто з потреб практичної комуністичної державної політики. Жіночими силами нарівні з мужчинами треба було заповнити советські установи і підприємства — це був головний мотив допущення жінки до всіх ділянок суспільного життя.

„Цілком інші причини викликали ідеольоґічний напрям щодо ролі жінки в суспільному житті в Італії і Німеччині, хоч і тут кермувались фашистівські ідеольоґи також практичними міркуваннями. Насамперед і Італія і Німеччина вважають головним своїм завданням збільшити населення, природній його приріст. Крім того світова господарська кріза і звязане з нею безробіття ставили перед державними провідниками питання, як вишукати способи приміщення беробітних рук. Оце і було основною причиною того, що в Італії і Німеччині появились теорії про приділення жінці місця в кухні і в родині нібито з суспільної необхідности і як природній її обовязок. Треба було розвантажити ринок праці від зайвих робочих рук, а для цього як радикальний засіб порятунку вибрали лік — замкнути жінку у домашньому господарстві і в колі родинних інтересів, обмежуючи її участь в інших ділянках суспільного життя до крайности.

„Приведені тут погляди на ролю жінки в суспільнім житті, як бачимо, виникли під впливом своєрідних місцевих обставин і своєрідних соціяльно- політичних деольоґій, які повстали і могли повстати лише на місцевому ґрунті советських, німецьких і італійських суспльно-політичних експериментів. Отже вони носять льокальний характер і безумовно позбавлені рис універсальности. а тимсамим і загального значіння.

„Нема що й казати, що ні советська, ні німецька, ні італійська практика не можуть нічого позитивного дати для формування української думки про суспільну ролю української жінки. Роля української жінки в суспільному житті свого народу визначається своєрідними українськими рисами і мусить бути нерозривно звязана з загально національним українським рухом, що мусить нести гасла політичної свободи, рівноправности і конструктивної творчости всіх суспільних сил для піднесення національної і вселюдської культури".

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

20)

VI.

Хоч я тої ночі не спала із зворушення й душевного неспокою, то всеж таки не знаю, коли пішов наш гість, той сотник. Рано вже його не було. Тихесенько вийшов з нашої хати, і я його більше ніколи в житті не бачила. Може ще жиє де. А може вбитий уже большевиками, як тисячі наших людей, що сповняли совісно своє завдання. Чи хто згадає, їх колись... не злим тихим словом?... Бо кожна пядь нашої святої землі скроплена їх кровю, засіяна їх кістками. Якою дорогою має вона бути нам. Над усе в житті!...

Була погідна, тепла, зимова днина. По обіді вибралася я на прохід у село, а отаман сказав, що має важний лист на почту. Тому ми пішли разом.

Сніг блищав у сонці міліонами світел, що мінилися всякими красками. Село гомоніло прибраними людьми, що ми їх стрічали по дорозі. Люди, по нашому звичаю, здоровили нас увічливо словами „Христос раждається".

„Славіте його", відповідала я.

Отаман міг був сказати, що цей прастарий звичай, що задержався ще в тих далеких околицях, пахне також рабством. Але чогось не сказав цього. Начеб занятий був іншими думками.

Я ждала, аж сам зачне розмову. І в двійку ми йшли далі.

„Яке враження полишив у пані наш сотник Бондаренко? — запитав мене отаман.

Він ішов біля мене в довгім кожусі, що був зморщений у стані, наче яка спідниця, і широко хвилював у споді. Це був той типічний закордонний крій, що появився в Галичині щойно в 1919 році. На голові була велика чорна кучма, що надавала якийсь некультурний, дикий вид кожному, що її носив.

„Сотник Бондаренко? Я через нього й ока не зажмурила. Цілу ніч, подумайте. А вона така довжезна!" — відповіла я.

Отаман здається не зрозумів мене добре. Або толкував мої слова зовсім хибно. Він моргнув значучо на мене й засміявся.

„А правда, який це гарний парень?... Високий, наче тополя!" Ці слова зразу виясняли мені ситуацію. Я поспішно витолкувала її отаманові та оповіла свої нічні переживання.

„О, пані, ви на цілком хибній дорозі. Майбутність кожної нації залежить лише від жінки, вірте мені! І знаєте, чому ми цим разом програли війну?"

Я вирячила очі на нього. Чому програли?... При чім тут жінка? Бідна, все ще поневолена, затуркана жінка. Вона тому винна, що програли?

„Повірте мені. Ляхи виграли, бо в них жінки — великі патріотки, страшні фанатички, найбільші шовіністки на світі. Вони вщепили своїм дітям ту святу любов до всього, що своє, а страшну ненависть до всього, що чуже. Бо це жіноча психіка. Лише в неї такі крайні контрасти! Любов, або ненависть. В жіночій власті є податлива, вразлива дитяча душа. В жіночій руці є майбутність світу. А ми... ми на це не звертали належної уваги! Коли ляшки йшли в окопи, щоб разом з чоловіком боронити своєї землі, українки сиділи вдома... Але не вони винні, а ми, чоловіки, що не кликали їх собі до помочи, щоб їх не наражати на небезпеку. І це також знак рабства"...

„Ах, уже знову рабство? Все його бачите десь"...

Отаман усміхнувся.

„А вжеж, люба пані. Ми, чоловіки, не хотіли признати жінці слушний пай у боротьбі народу. Ми хотіли бути самі! Але тепер світ змінився дуже. Майбутність українського народу залежить від його жінок. Від їх посвяти, їх жертвенности, їх любови до дітей та народу".

(Дальше буде).

З ДНЯ

ШТУКА ВІДПОЧИНКУ.

В Колюмбійськім університеті в Ню Йорку відкрито дуже цікаві курси про те, як уміти користуватись вільними хвилинами і як відпочивати. Симпатії цеї колюмни все були по стороні руху, динаміки, а не статики та відпочинку. Всеж-таки нераз треба підмітити і вагу відпочинку. Бо відпочинок кожному потрібний. Щобільше, суспільна енергія і динаміка мають свої межі. Їх не можна розбурхувати до безконечности. А коли вони мають межі, то треба ощадно з ними поступати та не витрачувати їх на марне.

Коли витрачувати енергію на дрібні речі і глибоко зворушуватись дрібницями, цеї енергії не стане на великі речі. Вичерпавшись на дрібниці, при великих речах ми покажемо себе нездібними.

ЛЮДИ НЕ ВМІЮТЬ ВІДПОЧИВАТИ.

Професори в Колюмбійськім університеті підмітили, що люди не вміють відпочивати. Бо навіть коли перепрацьований чоловік постановить, що йому треба на хвилину положитись на ліжко, чи софку і відпочити, то він не вміє себе так духово приготувати, щоб зазнати того відпочинку. Його нерви, підсичувані ріжними справами, що часто в памяті ховаються у підсвідомість, не дають йому спокою. Він справді лежить на ліжку, але ним щось кидає. Він обертається на всі боки. Думки не опускають його, хоч він старається їх стримати. Вони прибирають якусь розхристану, роздроблену форму і перескакують з одної справи на другу. Чоловік, замісць відпочити, фактично мучиться на ліжку, що аж піт виступає. „Відпочивши" ось так годину, він зривається ще більше втомлений, ніж перед тим і... в праці шукає забуття та відпочинку.

ДУХОВЕ ВІДПРУЖЕННЯ.

Щоб зазнати справжнього спочинку, треба себе духово відпружити. Так відпружити, щоб у духовій структурі повстав приємний, несилуваний спокій. Щоб це осягнути, треба нераз трошки пофільософувати та сказати собі, що все на світі марність. Боротися з життям треба, алеж бо цією боротьбою не слід аж так переейматися, щоб попадати в нервовий розстрій. Наше життя переходове, все колись полишимо...

Деякі люди осягають те духове відпруження і забуття в той спосіб, що в уяві починають рахувати вівці, як вони перескакують через перелаз. Та клопіт з цим останнім способом є той, що нервово простроена людина довший час такого спокійного рахування не видержує. Вже по десятій, чи одинацятій вівці нервова уява напитає собі клопоту: вівця зачепиться за перелаз, упаде, зломить собі ногу, пічне жалібно мекати, а разом з тим спантеличиться ціла овеча отара. Чоловік, замісць успокоїтись від такого рахування, ще більше роздразниться.

ПРИЧИНИ ПОДРАЗНЕННЯ.

Головні причини нервового подразнення є ті, що люди мусять нишпорити багато ріжних справ. Вони мають сталий, невідступний страх, що щось забули. Щоб зарадити тому, чоловік повинен у своїм життя на кожному кроці заводити систему, яка влекшувалаб йому запамятування ріжних речей і зменшувала той страх, що щось він про щось забув.

Інші причини нервовости є ті, що люди часто зле живляться, не добирають відповідних страв, раз мають забагато одних вітамін, інший раз замало; не висипляються, не віддихають як слід; курять, ну, і буває таке, що випють через міру. Зрозуміло, що є ще інші причини нервовости, як ось страх про працю, але вони стоять поза контролею чоловіка.

Наше тілесне життя має вплив на наші душевні настрої. А душевні настрої мають вплив на наше тіло. Котрі впливи сильніші, годі сказати. Та буває таке, що навіть той, що перейсться, перепється і недоспить, дістає доброго гумору, коли нагадає собі хочби про той жарт, що його недавно розказав президент Рузвелт на бенкеті у Вашингтоні: Старий Джім оглух. Лікар казав, що це від пиянства і він мусить рішитись: або перестати пити і відзискати слух, або далі пити й оглухнути. По кількох днях Джім рішився і сказав лікареві: „Те, що я пю, справляє мені далеко більшу приємність, ніж те, що я слухаю; тому я волію втратити слух".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

За один конґрес.

Дня 28. січня б. р. відбулися наради Українських Організацій міста Вунсакет, Р. Ай., у яких взяли участь: тов. Запорозька Січ, Союз Українок, Український Громадянський Клюб, ОДВУ, Українське Співацьке Товариство „Боян", Сестриицтво Преч. Діви Марії й українська прав. парохія. Рішено, що „в Америці повинен відбутись тільки один Всеукраїнський Конгрес, що вже намічений, і ми всі повинні в ньому взяли участь та дати йому свою моральну і матеріяльну піддержку".

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

Як один конґрес, то беруть участь.

На зборах урядників відділів У. Н. Союзу, О. Р. С., У. Н. Дому й української православної парохії рішено, що цього року має відбутись один конгрес американських українців, у якому громада візьме участь. Але тільки тоді, коли буде один конгрес. Колиж був би ще другий, то урядники згаданих організацій заявили, що не візьмуть участи в ніякому конґресі.

КНЯГИНЯ КЕНТ, котру паризькі модисти недавно проголосили одною з найкраще одітих жінок.

ЛЯЛЬКА.

Ванґ Чінґ-Вуй, голова нового китайського „уряду", наставленого японцями.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ МУСИТЬ БУТИ ВІЧНА БОРОТЬБА?

Читаємо, що зійшлися на спільні наради чотири головні запомогові організації та що вже до чогось договорились. Вважаю це великим кроком вперед. Бо ці наші організації не повинні замикатись кожна у своїм колі, а повинні разом іти і разом радити, як подати помічну руку Рідному Краєві.

Думаю, що таки повинна зникнути зпоміж нас така боротьба, що є розкладова, братовбивча. Ріжниці між нами були, є і будуть. Але це ще не значить, що ми маємо себе взаїмно винищувати. Тому таки є дуже побажане „завішення зброї", хочби тільки тимчасове. Бо я певний, що коли люди зговоряться, то зрозуміють, що хоч ми поділені на націоналістів, соціялістів, гетьманців і т. п., то таки в усіх нас, якщо ми щирі українці, є спільне бажання допомогти нашому народові здобути вільну Україну від Карпат по Кавказ. І як такі, ми мусимо себе дати пізнати Америці й світові. Коли в нас є опозиція, то це не є ніяке зло. Добра й будуюча опозиція є навіть потрібна, бо примушує кожного краще працювати й основніше думати. Опозиція, що чесно шукає правди, повинна бути всюди шанована. Та що інше є така „опозиція", що то свідомо фальшує правду, що воює наклепами, що підриває довіря до провідних людей, пускаючи на них між нарід ріжні сплетні, що мають на цили оплюгавити їх характер. Хто читає большевицьку пресу, той може кожного дня переконатися, до якої погани може скотитись опозиція, коли послугується большевицькими методами. Отже такої опозиції й такої боротьби нам не треба. А як буде інакше, то й наші ріжниці матимуть тільки ідейний вигляд. Знову такі ріжниці нас ніколи не розєднають, бо ідейні люди, як буде треба, завжди знайдуть дорогу до ідейної співпраці, а принаймні не заведуть між собою братовбивчої боротьби. Ось це є ті справи, над якими треба тепер думати, коли беремося скликати один конгрес.

Тимко Мілещук,
Ню Йорк, Н. Й.

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ ТРЕТЬОЇ ДИВІЗІЇ

Канада вислала вже одну військову дивізію на европейський фронт. Вона вже частинно знаходиться в Франції. Її висилка відбулась у тайні, так, що канадійці довідались про цю висилку доперва тоді, коли вона вже прибула до англійських портів. Саме тепер надходить звідомлення з Оттави, що організація третьої дивізії канадійської експедицийної армії розпічнеться негайно по висилці другої дивізії, якої висилку вже підготовляється.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

МІНЕАПОЛІС, МІНН.

Організаційні збори.

Ми, українці, живучи тут далеко на Вестах, дуже раді, що мали нагоду повитати в себе дорогого гостя, окружного організатора У. Н. Союзу, п. Д. Білецького. У звязку з його приїздом відбулось у нас в неділю, 21 січня ц. р., в 3 год. попол., в укр. прав. салі при 4 вул. віче, на якім п. Білецький виголосив доклад. Хоч у той день було досить зимно, на віче прийшло значне число людей. Віче відкрив п. Олекса Пилатюк, предсідник 345 відділу У. Н. Союзу, і покликав на секретаря п. Андрущака. Предсідник, повитавши п. Білецького, попросив його до слова.

Бесідник у своїй двогодинній промові зясував нам минуле і сучасне положення наших братів у старім краю. Далі почав розказувати про наше тутешнє життя, на еміграції, та про наші інституції, що тут діють. Зокрема він зупинився на Українським Народнім Союзі, що є найбільшою і найкращою запомоговою українською організацією. Бо У. Н. Союз не лише точно й солідно виконує свої фінансові зобовязання супроти своїх членів, але дає поважні піддержки ріжним українським інституціям у старім краю і тут в Америці. Далі бесідник поодиноко вичисляв усі привілеї, що їх дає У. Н. Союз своїм членам, і порівнював їх до інших запомогових і асекураційних інституцій.

Під кінець промови бесідник закликав приявних, які ще не належать до У. Н. Союзу, щоб вписувались. Також сказав, що його ціллю є зорганізувати в нашім місті молодечий відділ У. Н. Союзу. Порушив також загально народню справу скликання українського конгресу і закликав піддержати його.

Промова вповні всіх вдоволила. А по її закінченні бесідник просив, щоб ставили йому запити. Але що кожний добре зрозумів, про що говорилось, запитів не було. Предсідник подякував за такий гарний доклад і піснею „Непора" закінчено ці збори.

П. Андрущак, секретар.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячний мітінг членів Бр. Василя, від. 168., відбудеться в неділю, 4. лютого, в годині 3. сполудня, в гали У. Н. Дому, 760 Стейт Стр. Обовязком всіх прибути начас, бо є важні справи до полагодження. Припоминається довгуючим членам, щоби по можности вирівняли свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані з Братства і з У. Н. Союзу. — Григорій Дашишин, предс.; Григорій Бабин, кас.; Ілипп Маник, секр., 426 Wagner Ave.

Маляр (малює краєвид під голим небом).
Прохожий: То певно тяжко малювати образ.
Маляр: У всякому разі легше, ніж продати.

ПРОТИ КАТІВ

Було це в тих часах, як Москва завойовувала Україну. В одному селі у Великій Україні жила вдова із хлопчиком, десять-літнім Степанком. Вже рік, як хлопчикові вбили москалі батька, бо боровся він за волю рідного краю. Зістався він сиротою, хоч і не круглим. Молився Степанко з мамою що дня до Всевишнього, щоб рідним військам перемогу дав, а антихристів до поразки довів...

А мали вони у своїй хаті ікону Пресвятої Богородиці, що перед шістьма роками привіз її покійний батько з Києва з проці. Стояла вона в хаті на покуті та пригадувала ті добрі часи, коли ще батько жив, як разом молились вони, щоб рідному краєві дав Бог кращу долю.

Та минулося щастя... З півночі повіяло ворожим духом, мусів батько йти боронити рідну землицю перед навалою наїзників... Пішов — та не вернувся... Поляг геройською смертю у бою з катами України. Знайшли його під лісом із шаблюкою в руках, в затисненими зубами. Кругом нього сила трупів ворожих. Значить, що дорого віддав своє життя.

Не діждався батько бачити рідного сина на козацькому коні, з шаблюкою-гадюкою при боці... Та Степанко кріпко заприсягся відплатити ворогам за смерть батька. Бо був козацького роду... Не вода — а чиста, непокірна, запорозька кров текла в його жилах.

Час минав. Не спамятались, як і Свят-Вечір захопив їх у тихій, привітній хатині. Зварила мати, дванацять страв, звісно, кутя... А тут іще одна радість. Наші повстанці, що бунтувалися проти Москви, святкували отут у селі Свят-Вечір... Та не довго... Після вечері мали рушати в дальшу дорогу через лісок, бо почули, що дуже багато ворогів близько.

В селі весело, хоч куди. Куди не поступиш, тільки рідну мову й почуєш. — І Степанко радів, раділа й мати його. Гостили тих рідних привітних гостей, чим могли... І всяких присмаків подавали і всього, що тільки мали. Самі не їли, а їм дали...

— Цеж спасителі наші... — говорили в селі.

Та не довго було весело. Після вечері відїхали. Зо сльозами в очах прощали їх.

А на Різдво сумно-сумно, що Господи! Наші поїхали, а ось-ось можна й ворогів сподіватися...

І не забарились...

Після полудня вони й приїхали... Плач, крик по селі. Там дядькові корову забрали, ось сусідові воза тягнуть. Та ще й мовчати треба. Бо промовиш слово, то й гляди, щоб кулею не почастував...

Степанко злий на них іще за батька... Він не забуде цього... — Аж ось і до них скочив один...

— Здраствуй, хазяйко!... Кушать давай! — гукнув до матери ще з порага.

— Нема, нічого нема!... — закричав Степанко, та москаль відсунув його одною рукою, а другою поліз прямо в піч. Налопався гаразд, ніхто й слова не каже... Мати Степанка настращилась, а Степанко тільдумав: „Ворог ти, батька мого вбив... Стрівай..."

Наївшись, ворог встав ізза столу та, глянувши на образи й зареготавшись, добув шаблю й шарахнув нею по іконі Богородиці. — І диво... З ікони приснула кров на каїнову руку... Щез блідий, не кажучи ні слова.

А Степанко одно думав: „Пімсти, пімсти проклятим. За ікону, за рідний край, за батька".

І як смерклось, пішов буцімто колядувати, а тимчасом стежкою пішов у ліс, де сподівався у другому селі застати своїх...

І застав...

Зголосився до вартових, а ті відвели його до штабу. Там він усе й розповів:

— Вороги всі пяні. Тепер найкраще... Я проведу вас найближчим шляхом. Треба помститись за Богородицю, землю рідну, за братів, за батька!...

Другі півні проспівали... Село спало мертвецьким сном. З двісті кроків до села посувались чорні тіні, що скидались скоріш на духів, як на людей. От і місяць викотився ізза хмари.

Тепер видно... Попереду йшов Степанко, за ним повстанці.

Одні окружили село, другі кинулись на ворогів. — Ох, страшне ділось. Пяні вороги падали, як снопи. А як котрий протверезився, тікав з села, то там хлопці частували їх оловяним бобом.

Вичистили ворогів як слід, ще й багато попалось у бранці. От весело, от радісно було!

Повстанці не могли начудуватись, який зо Степанка проворний та хвацький хлопчина.

А отаман сказав:

— Колиб не ти, хлопче, вороги дальше були би били наших братів. А так сьогодні всі веселі... Україна не згине, коли має таких синів, як ти!

Він підніс Степанка й поцілував його в чоло.

К. К. Данченко.

ПОМЕР ДМИТРО СОЛЯНИЧ

У Саскатуні, Саск., помер у 66 р. життя на недугу внутрішнього пістряка Дмитро Солянич, що 16 років, від 1910 до 1926 р., мешкав і господарив у стейті Огайо, в Злучених Державах. Полишив він там дві доньки, віддані за американців. Покійний Д. Солянич належав у Канаді до УНО. Його тлінні останки, на бажання родини, перевезено з Саскатуну до Едмонтону і там поховано. Покійний Солянич це був свідомий селянин самоук із села Устя над Прутом. У 1900 р. заложив він першу Січ у Галичині, в селі Завалю, разом з д-ром К. Трильовським і покійним Сандуляком. Пробував він теж дещо писати і написав оповідання п. з. „Хто винуватий", видане в Едмонтоні заходами друкарні його брата Івана. Покійний Солянич дописував теж до американських українських часописів.

Жінка (до чоловіка): Коли ти вернувсь додому, годинник бив першу годину!

Чоловік: Щира правда, серденько. Та годинник хотів бити одинацяту, але я скоро пересунув вказівки, щоби довгим вибиванням не пробудив тебе.

БАНКОВИЙ КЛЕРК ЗЛОВИВ БАНДИТА В БАНКУ

Дня 12-го грудня ввійшов у Гемилтоні до Кенедіен Бенк оф Коммерс підозрілий чоловік. Це завважив один з клерків, 19-літній Геролд Голей, видобув з шуфлядки револьвер і положив біля себе. Ввійшовши, бандит підійшов до касієра й подав мовчки записку: „Давай їх сюди, або смерть тобі!" — прочитав собі касієр. Супроти цього він передав бандитові гроші, які мав під руками, а той сховав їх до кишень і почав віддалятися до дверей — з револьвером у руках. Як лиш обернувся, щоб відчинити собі двері, Голей схопив револьвер і випалив. Куля поцілила бандита в клуб і він звинувся від болю. Тоді касієр стрибнув почерез свою скляну комірку й моментально насів на бандита, видерши з його рук револьвер. У міжчасі заалярмовано поліцію. Як та прибула, бандит уже був у руках банкової служби. На поліції він не хотів подати свого йменя, одначе поліція догадується, то що 23-літній Дейвид Нола.

ЯК МАТЕРНЄ СЕРЦЕ ЧУВАЄ...

Ще місяць тому 20-літній юнак, Йосиф Луц, зателефонував з Судбурі, Онт., до дому своїх родичів у Прілейт, Саск., щоби повідомити їх про своє життя в Онтеріо та й довідатися, що діється вдома. На телефон відповідав його батько. І сказав синові: „Приїжджай, Йосифе, додому, бо маму гризе прочуття, що тебе спіткає там припадок".

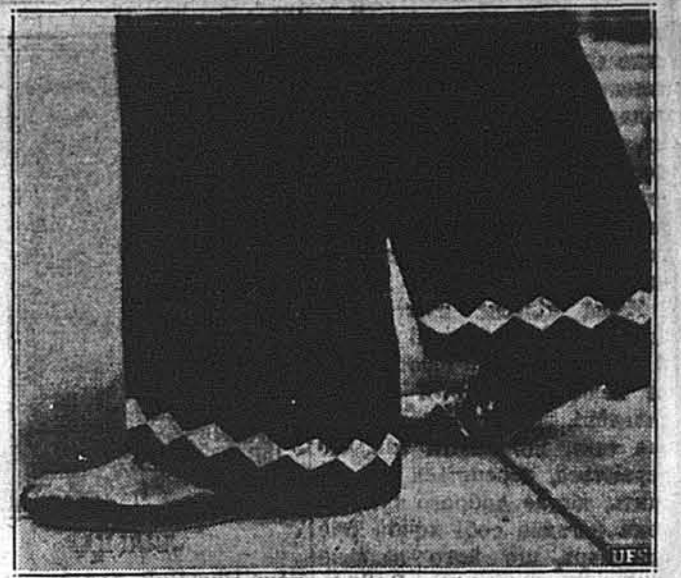
Син однак не вернувся додому.

А дня 12 грудня він їхав з товаришем автом у Стирджен Фаллс, Онт., і на скруті біля мосту, що перекинутий понад силовий канал Абітібі, авто не скрутило вбік, лиш покотилося прямо з берега в канал. Його товариш, Арнолд Дирінґ, видістався з авта, виплив з води й виліз на міст. Сам же Луц утопився й поліція шукає його тіла.

Буває, що матернє серце розмовляє з Богом тайним способом. Бо що стоїть ближче Бога від матерньої любови?...

ЛАПКА НА ГРАБІЖНИКІВ

Рамон С. Хіменес, що мешкає в Бостоні, опатентував недавно таке вікно, що коли його підважить грабіжник знадвору й наполовину просунеться отвором, вікно спадає згори, сильно притискає напів просунене тіло грабіжника і в тім же часі дзвінок повідомляє поліцію, що грабіжник попався в лапку.

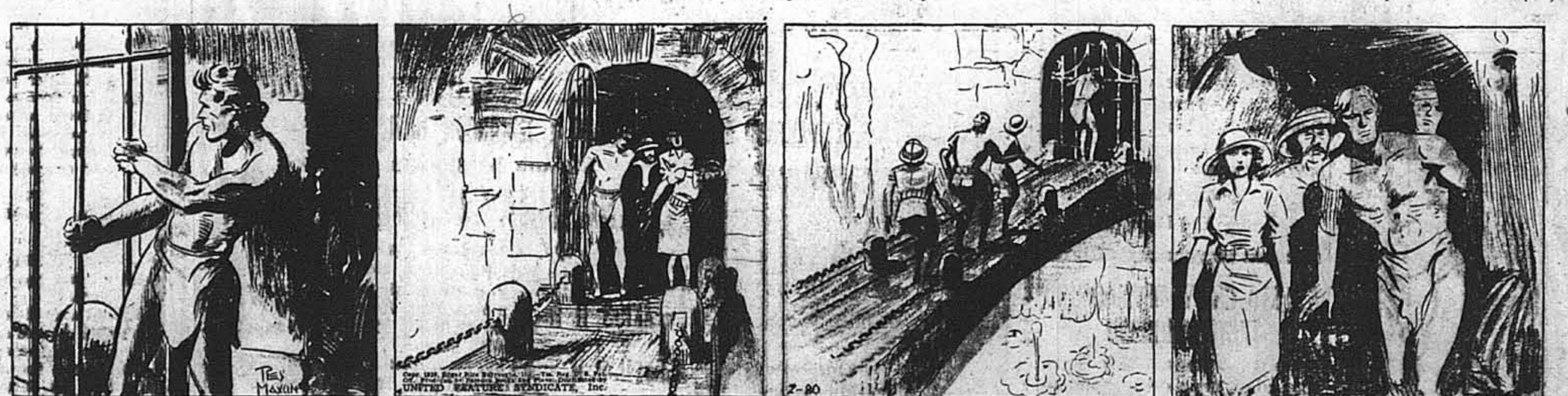
НОВА МОДА З КОНЕЧНОСТИ.

Білі полотняні бинди, причіплені до спіднього крайчика вечірньої сукні, помагають вночі, коли з огляду на війну світла на вулиці не світять: таку людину лекше побачити в пітьмі.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(80)

Брама була така сильна, що годі було навіть подумати, щоб її голими руками розломити. Всетаки Тарзан почав по одній пробувати її сталеві штаби. Одна із штаб почала рухатись. Це заохотило і він почав далі маніпулювати. Нагло брама почала сама відкриватись. Тепер показалося, що серед штаб була скрита ручка.

За потягненням цеї ручки брама автоматично відкривалась. Усі з радости закричали. Бо новий проблеск надії зявився перед ними. Лише Дженета не розуміла тої радости. „Як ми можемо пускатись на цей місток? Він веде просто в пащу цього вогню". „Ми мусимо пробувати нашого щастя", відповів Тарзан.

Вогонь, здавалось, потахав. Через кілька хвилин втікачі побачили, що на споді вогню нема ні дерева, ні вугля, тільки розтоплена лява. Отож цей вогонь походив від кратеру діючого вулькану. По другому боці містка вони побачили теж браму. Не думаючи довго, вони пустилися скоро в напрямку другого кінця мосту.

Там Тарзан ще раз відкрив браму при помочі подібної скритої ручки, що була в попередній брамі. Лишивши за собою браму, втікачі знов знайшлися в якихось дивних підземельних коридорах, що нагадували лябіринт. Часто вони наосліп вибирали шлях направо, або наліво. Втім вони зачули стукіт чиїхсь ніг.